

și jocului inteligent al lui Mihai Pălădescu în Sganarelle – cu o carcasă întocmită din umor sobru, perfidii caline de slugă și obtuzitate predicativă – perechea aceasta inseparabilă, mi s-a părut a proiecta, pe ecranul vast al scenei, umbrele lui Don Quijote, raționalist autentic, și al lui Sancho Panza, dogmatic și duplicitar". (*Ora 19,30*, Editura Meridiane, 1983, pag. 297).

Și o încheiere cu un interviu, ca o încoronare, după 27 de ani, a prezenței în orașul de la Dunăre (unde a debutat în 1955), cu prilejul prezentării spectacolului la 1 noiembrie 1982 la Festivalul de Comedie din Galați, interviu consemnat de secretara literară de atunci, Aurelia Cazacu.

„A.C. – Ce înseamnă pentru dumneavoastră să jucați comedie?

M.P. – Ca actor care joc comedie, nu doresc să fac publicul să râdă cu orice preț. În interpretare prefer să merg pe linia mai gravă a existenței personajului. Constat uneori că publicul se amuză imediat ce apar în scenă actorii care l-au obișnuit cu prezența lor comică. Nu invidiez pe acești actori. Comedia este foarte grea. Cu fiecare rol o iei de la început. Există la tot pasul tentația de a cădea în cursă. Comedia te obligă să dai mai mult decât crezi că știi. După mulți ani de teatru, îmi dau seama că știu mai puțin față de responsabilitatea pe care o am și care uneori mă pune în situația de a rata unele vizionări, emoțiile reușind să înăbușe reacțiile. Pentru mine orice rol de comedie e o piatră de încercare la orice vârstă m-aș întâlni cu el, pentru că orice rol înseamnă confruntarea cu publicul. Întotdeauna aștept aceasta ca pe o mare întâlnire.

A.C. – Ce amintire aveți despre publicul gălățean în fața căruia ați debutat acum 27 de ani?

M.P. – Am prețuit întotdeauna publicul din Galați, pe care îl consider exigent și care nu aplaudă fără să știe de ce, fără să-i placă și să înțeleagă ceea ce se petrece pe scenă. Cei opt ani petrecuți pe scena gălățeană au însemnat o experiență bogată, îi consider ani rodnici pentru începutul carierei mele artistice; rolurile jucate aici au fost importante, le-am realizat cu dăruire și credință. Pe parcursul anilor mi s-a întâmplat să mai întâlnesc acest public care m-a copleșit cu franchețea lui de a vedea comedie. Aștept cu mare emoție întâlnirea cu publicul gălățean".

Valeriu MOISESCU:

Odată cu spectacolul *Într-un ceas bun!* de Rozov, a început și s-a statornicit colaborarea mea de lungă durată cu **Mihai Pălădescu**. Vreau să cred că această colaborare a fost importantă pentru amândoi. Eu găsisem tipul de actor la care visam și încă mai visez. Actorul de mare plasticitate, mim, acrobat, cu un deosebit simț al ritmului, având o incredibilă capacitate de compoziție, mobilitate interioară, umor, inteligență, sensibilitate.

Cu Mihai Pălădescu – ca urmare a unei îndelungate colaborări în timp, începute cu spectacolul meu de diplomă la Galați în 1955 și continuată pe scena Teatrului de Comedie – comunicarea în repetiții se realiza atât de spontan, încât o frântură de frază, un cuvânt sau chiar un simplu gest, de o parte sau de alta, ne erau suficiente pentru a ne putea înțelege perfect. Din colaborarea noastră au rezultat, printre altele, personaje ca *Barbarosa*, *Cuțui*, *Cudrias*, *Scapin*, *Crăcănel*, *Jupân Fortunato*, *Calabazas*, *Wanderghelder*, *Sganarelle* sau *Bătrânul domn* din *Nu sunt Turnul Eiffel* de Ecaterina Oproiu, la Teatrul Radiofonic.

Stela POPESCU:

Era greu să-l cunoști pe „Nea Mișu”, dar nu puteai să te lauzi cu asta.

Părea morocănos și singur, dacă nu-i observai în colțul bridat al ochilor lui albaștri o umbră de zâmbet.

Simțai că te îndrăgește, chiar dacă nu-ți adresa nici un singur cuvânt sau dacă nu-ți aprecia prezența decât printr-un vag mormăit în trecere.

Dar ce minune de actor! Făuritor de eroi – sau migălos bijutier de roluri trecătoare. Da, a fost un mare artist.

L-am urmărit pas cu pas încă dinainte de a fi colegi la Teatrul de Comedie și l-am îndrăgit nespus atunci când am jucat cu el: În *Un om egal un om* de Brecht, în *Peșitoarea* de Thornton Wilder, în *Plicul* de Rebreanu.

Îi căutam cu teamă zâmbetul aprobator în privire sau încruntarea care însemna „nu, nu așa – nu e bine”. Scumpe dar foarte importante pentru mine erau părerile lui.

Nea Mișu a fost o floare rară în grădina teatrului românesc, cu atât mai mult cu cât ea este plină de comori.

Eugen RACOȚI:

Despre actorul Mihai Pălădescu e greu de scris, de teamă că nu ești crezut. Prima dată l-am văzut în 1956 când era la Teatrul din Galați, în rolul *Barbarosa* (Miron Răducanu – *n. red.*) din *Nota zero la purtare*; nu l-am mai uitat pentru simplitate și haz în joc. În 1961 am fost colegi la Teatrul Regional București și apoi, din 1961, când l-a adus Radu Beligan la Teatrul de Comedie, până în 1986, când ne-a părăsit, la 58 de ani. Ne-a copleșit cu frumosul lui caracter, talent și modestie, rar de păstrat într-o profesie așa de ispititoare.

Nu era ușor să-l convingi dacă nu erai sincer și adevărat ca om sau ca regizor. N-a supărat, n-a judecat sau jignit pe nimeni – se șlefua pe sine. Era foarte iubit, dar nu-l cucereai ușor.

Când primea un rol, acasă se lupta cu textul, cum spune partenera lui de viață și de talent, Sanda Toma. Textul ajungea ferfeniță de însemnări și citit zilnic până i se storceau toate înțelesurile.

Era frumos, suplu, rasat, elegant, pregătit fizic, făcuse gimnastică, ne uluia pe plajă la mare cu acrobații, toate aveau farmec și haz. Ca regizor făcea ce vroiai din el.

Era actor de compoziție; crea tipuri autentice, nu-l recunoșteai de la un rol la altul. Crease un tip de bătrân cu care ne amuza. Mulți îl imitam și azi, dar nu-l putem egala.

În piesa *Capcană pentru un bărbat singur* juca un pictor bețiv și vagabond, dura 15 minute, era așa de bun, că Șerban Cella, colegul nostru, venea la ora respectivă, de oriunde era, ca să-l vadă, și pleca.

În *Peșitoarea*, alături de Stela Popescu făcea o creație. L-am văzut cum venea cu mult timp înainte în spatele decorului, așteptând intrarea și, dacă în scenă era o glumă gratuită, suferea, l-am văzut gemând. De atunci țin cont și mi-e frică să nu fiu ispitit de așa ceva.

Când se termina spectacolul, unde era vedetă aclamată, se strecura să iasă din teatru nevăzut. Dacă-l opreai, de modestie roșea ca un copil. Modestia era la el o mentalitate în toate. Mergând, cu Sanda Toma, către casă, aveau pe stradă

spectatorii zicând: „Cum îl cheamă pe ăsta, că în orice l-am văzut e grozav!“. Nu era cunoscut după nume, că nu se ducea să apară în spectacole TV sau filme ce nu aveau valoare.

Se juca ca un copil cu colegii: Marin Moraru, Amza Pellea, Mircea Albulescu, mergeam la pescuit, trăgeam la țintă cu pușca de aer comprimat. Noi colegii îl iubim și nu-l uităm. La înmormântare s-a luat sicriul de acasă, iar Cornel Vulpe a insistat să-l ducem la teatru pe scenă 10 minute, și doar astfel i-a fost puțin încălcată modestia cu care ne cucerise.

Pentru mine este un îndreptar de caracter, adevăr și talent. Sunt fericit cu acest model.

Șerban CELEA:

Mihai Pălădescu... sau nenea Mișu... sau moșu'...

L-am iubit și m-am bucurat enorm că am avut șansa, privilegiul, onoarea să joc la umbra lui în două spectacole la Teatrul de Comedie. În *Pețitoarea* și în *Pachetul cu acțiuni*. În primul, avea rolul principal, în celălalt juca un biet ușier, cu câteva apariții.

Niciodată n-a contat pentru el cât de mari erau rolurile. A făcut câte o bijuterie din fiecare.

Avea un talent aparte în a-și construi personajele, o migală care nu se mai regăsește în zilele noastre, nu neglija nicio virguliță și, mai ales, făcea totul cu un haz nebun. Nu-i plăcea să repete după textul dactilografiat, scria rolul cu mâna lui pe niște hârtiuțe, le împăturea, le mototelea, le vâră în buzunarul de la costum, astfel încât pe la al treilea spectacol ajungeau niște biete fițuici ilizibile, dar pentru el astea constituiau o plasă de siguranță.

Nu știu care să fi fost „bucătăria“ lui, cum își făcea rolul, am încercat în cele de mai sus să redau mai mult câteva elemente exterioare, dar, când intra în scenă, era perfect, nu-ți puteai lua ochii de la el. Felul în care dădea replicile, cum pauza, până și privirea lui albastră – și, uneori, inocentă – nu puteau să nu-ți rămână în minte și în suflet multă vreme după terminarea spectacolului.

Cu toate astea, era un om de o rară modestie, nu-i plăcea să se facă „remarcat“, nu cerea roluri, dar când le primea, le făcea cu o măiestrie inegalabilă, indiferent de lungime. În buna tradiție a marilor actori, pentru el nu exista „rol mic“.

Ar fi un mare păcat să-l uităm, e foarte bine că se gândește cineva să ni-l readucă în memorie pe ACTORUL CARE AR FI MERITAT MULT MAI MULT.

Nu putem fi decât foarte triști că, deși am solicitat să ne scrie câteva rânduri mai mulți colaboratori și colegi de-ai marelui actor *Mihai PĂLĂDESCU*, doar cei de mai sus au răspuns cu amabilitate. *Le mulțumim!*

Motive, pretexte, justificări!

Nu merită o asemenea uitare!